

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puzkarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **K. G.**

skazanego za czyny z art. 212 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

na posiedzeniu w dniu 25 czerwca 2026 r.

kasacji obrońców skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 3 grudnia 2025 r., sygn. akt XI Ka 954/25,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie

z dnia 25 czerwca 2025 r., sygn. akt IV K 188/23

1. uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie z dnia 25 czerwca 2025 r., sygn. akt IV K 188/23, w części dotyczącej przypisanych oskarżonemu K. G. czynów z art. 212 § 1 k.k. i w tym zakresie na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umarza postępowanie, a kosztami procesu obciąża Skarb Państwa;

2. nakazuje zwrócić K. G. opłatę od kasacji;

3. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz K. G. 720 (siedemset dwadzieścia) zł, tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej poniesionych w postępowaniu kasacyjnym.

Andrzej Tomczyk Zbigniew Puszkarski Eugeniusz Wildowicz

UZASADNIENIE

K. G. został oskarżony o popełnienie dwóch czynów z art. 226 § 1 k.k., polegających na znieważeniu 15 i 18 lipca 2019 r. funkcjonariuszki Straży Granicznej K. 1. B. podczas i w związku z pełnieniem przez nią obowiązków służbowych oraz o popełnienie w okresie od 24 października do 12 grudnia 2019 r. czynu z art. 225 § 2 k.k. w zw. z art. 226 § 1 k.k., polegającego na utrudnianiu przeprowadzenia kontroli w zakresie inspekcji pracy i uniemożliwieniu przeprowadzenia określonych czynności kontrolnych w ramach przeprowadzonej kontroli oraz na znieważeniu funkcjonariuszy Straży Granicznej P. B. i I. G. podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych.

Sąd Rejonowy Lublin - Zachód w Lublinie wyrokiem z dnia 25 czerwca 2025 r., sygn. akt IV K 188/23, uznał K. G. za winnego tego, że:

1. w dniu 15 lipca 2019 r. w L. pomówił funkcjonariuszkę Straży Granicznej K. 1. B. o właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla pełnienia służby poprzez kwestionowanie jej kompetencji, profesjonalizmu i zdolności intelektualnych, tj. dokonania czynu wyczerpującego dyspozycję art. 212 § 1 k.k.;

2. w dniu 18 lipca 2019 r. w L. pomówił funkcjonariuszkę Straży Granicznej K. 1. B. o właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla pełnienia służby poprzez kwestionowanie jej kompetencji, profesjonalizmu i zdolność intelektualnych, tj. dokonania czynu wyczerpującego dyspozycję art. 212 § 1 k.k.

i przyjmując, że czyny te popełnione zostały w warunkach ciągu przestępstw opisanym w art. 91 § 1 k.k., na podstawie art. 212 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

wymierzył mu karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 zł (pkt I. 1 i 2 wyroku);

3. w dniu 24 października 2019 r. w L. znieważył słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, w trakcie prowadzonej kontroli legalności powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców, funkcjonariuszy Straży Granicznej P. B. i I. G. podczas i w związku z pełnieniem przez nich obowiązków służbowych, tj. dokonania czynu wyczerpującego dyspozycję art. 226 § 1 k.k. i wymierzył mu karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 zł (pkt II. wyroku).

Na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 i 3 k.k. orzeczone wobec oskarżonego jednostkowe kary grzywny połączył i wymierzył mu karę łączną grzywny w wysokości 130 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 30 zł (pkt III. wyroku). Zwolnił oskarżonego od kosztów sądowych w całości i ustalił, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa.

Po rozpoznaniu apelacji obrońców oskarżonego, którzy zaskarżyli wyrok w całości, podnosząc zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego i procesowego oraz błąd w ustaleniach faktycznych, Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 3 grudnia 2025 r., sygn. akt XI Ka 954/25, zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i obciążył oskarżonego kosztami postępowania odwoławczego.

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu odwoławczego, zaskarżając go w całości, wnieśli obrońcy K. G..

Adw. I. P. zarzuciła „uchybiecie stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., polegające na obrazie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 101 § 2 k.k. oraz art. 102 k.k. przez utrzymanie w mocy rozstrzygnięcia merytorycznego co do czynów z art. 212 § 1 k.k., pomimo że przed wydaniem wyroku Sądu II instancji nastąpiło przedawnienie karalności tych czynów, a tym samym istniała negatywna przesłanka procesowa obligująca do umorzenia postępowania w tym zakresie, albowiem czyny stypizowane w art. 212 § 1 k.k. miały miejsce w dniu 15 i 18 lipca 2019 r., a w związku z czym karalność tych przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego ustała odpowiednio w dniu 18 lipca 2025 r., tj. przed wydaniem wyroku przez Sąd II instancji”. Wniosła o uchylenie w całości

zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Lublinie.

Taki sam zarzut został postawiony przez radcę prawnego K. Ł., który wskazał na „uchybień stanowiące bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., polegające na obrazie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 101 § 2 k.k. oraz art. 102 k.k. przez utrzymanie w mocy rozstrzygnięcia merytorycznego co do czynów z art. 212 § 1 k.k. (pkt I wyroku Sądu I instancji), pomimo że przed wydaniem wyroku Sądu II instancji nastąpiło przedawnienie karalności tych czynów, a tym samym istniała negatywna przesłanka procesowa obligująca do umorzenia postępowania w tym zakresie”. Wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku (bez wskazania orzeczenia następczego) i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skazanego kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, nadto, powołując art. 532 § 1 k.p.k., o „wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku w części objętej kasacją - do czasu rozpoznania kasacji”.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Okręgowy w Zamościu wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wskazał, że „karalność przestępstw z art. 212 § 1 k.k., które przypisano nieprawomocnie K. G. w wyroku Sądu I instancji w pkt. I uległa przedawnieniu na etapie postępowania międzyinstancyjnego”, co „obligowało Sąd Okręgowy w Lublinie do umorzenia postępowania w zakresie czynów przypisanych oskarżonemu w pkt I wyroku Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. w razie skazania oskarżonego na karę wolnościową, kasacja może być wniesiona przez stronę tylko z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. Warunek ten spełniają kasacje wniesione przez obrońców skazanego na karę grzywny K. G., zatem są dopuszczalne. Zarzut podniesiony przez skarżących jest oczywiście zasadny, zatem kasacje (w rozumieniu przepisów postępowania jedna kasacja) w trybie art. 535 § 5 k.p.k. zostały uwzględnione w całości na posiedzeniu bez udziału stron. Nie stały temu na przeszkodzie nieprawidłowości obu skarg co do zakresu zaskarżenia wyroku Sądu Okręgowego oraz co do sformułowanych wniosków.

Sąd odwoławczy utrzymał w mocy nie tylko skazanie oskarżonego za czyny z art. 212 § 1 k.k., ale i za czyn z art. 226 § 1 k.k. Treść kasacji, których autorzy skupili uwagę na kwestii ustania karalności przypisanych oskarżonemu czynów z art. 212 § 1 k.k. i nie twierdzili, że przedawnienie odnosi się również do czynu z art. 226 § 1 k.k., każe zatem przyjąć, że deklaracja o zaskarżeniu w całości wyroku Sądu odwoławczego i żądanie uchylenia w całości tego wyroku są wynikiem nie dość uważnego zredagowania skarg. Nadto podniesienie zarzutu przedawnienia karalności czynów powinno skłonić, także prokuratora, do żądania uchylenia nie tylko zaskarżonego wyroku Sądu odwoławczego, ale też wyroku Sądu I instancji i umorzenia postępowania w odpowiednim zakresie, co w postępowaniu kasacyjnym dopuszcza art. 537 § 2 k.p.k., a nie do przekazania sprawy do Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania. W tym względzie kasacja autorstwa r. pr. K. Ł. jest niespójna, bowiem wniosek przedstawiony bezpośrednio po zarzucie jest taki, jak wyżej podano, natomiast w końcowym fragmencie części motywacyjnej skargi poprawnie wskazano, że „uchylenie wyroków w zakresie pkt I i umorzenie postępowania co do art. 212 § 1 k.k. jest konieczne”, a nie bacząc na deklarację o zaskarżeniu wyroku w całości, we wniosku opartym na przepisie art. 532 § 1 k.p.k. postulowano wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku w części objętej kasacją. Wskazano również, że „rozstrzygnięcia zależne (w szczególności kara łączna i koszty w odpowiednim zakresie) powinny zostać uchylone i skorygowane stosownie do eliminacji skazania z pkt I”, jednak uchylenie orzeczenia o karze łącznej było zbędne, skoro odpowiednie stosowanie art. 575 § 2 k.p.k. każe uznać, że uchylenie skazania za czyny z art. 212 § 1 k.k. samoistnie unicestwia orzeczenie o karze łącznej (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 lutego 2012 r., III KO 78/11; z dnia 3 marca 2021 r., II KK 29/21; postanowienie tego Sądu z dnia 11 grudnia 2019 r., V KK 617/19 i in.).

Przechodząc do *meritum* należy wskazać, że chociaż wszystkie czyny zarzucone K. G. były ścigane z oskarżenia publicznego, to z trzech przypisanych mu prawomocnie występków dwa zostały zakwalifikowane z art. 212 § 1 k.k., co sytuuje je w grupie przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego. Zatem gdy chodzi o przedawnienie karalności, mają do nich zastosowanie przepisy art. 101 § 2 i art. 102 § 1 k.k., bowiem nie stoi temu na przeszkodzie okoliczność, że w akcie oskarżenia

wskazano, iż chodzi o ścigane z oskarżenia publicznego czyny z art. 226 § 1 k.k. Pierwszy z wymienionych przepisów stanowi, że karalność przestępstwa z oskarżenia prywatnego ustaje z upływem roku od czasu, gdy pokrzywdzony dowiedział się o osobie sprawcy, nie później jednak niż z upływem 3 lat od czasu jego popełnienia. Drugi przepis mówi, że jeżeli w okresie, o którym mowa w art. 101 k.k., wszczęto postępowanie, karalność przestępstw określonych w art. 101 § 1 ustaje z upływem 10 lat, a w pozostałych wypadkach – z upływem 5 lat od zakończenia tego okresu. Realia niniejszej sprawy są takie, że oskarżony czyny z art. 212 § 1 k.k. popełnił 15 i 18 lipca 2019 r. na terenie placówki Straży Granicznej w obecności pokrzywdzonej K. 1. B.. Tożsamość oskarżonego, który występował jako pełnomocnik cudzoziemców była jej znana, zatem natychmiast dowiedziała się o osobie sprawcy (w odpowiedzi na kasację przyznał to prokurator, pisząc, że „pokrzywdzona K. 1. B. w dniu 15 i 18 lipca 2019 roku pomówiona została przez znanego jej sprawcę K. G.”). W konsekwencji przedawnienie karalności czynów nastąpiłoby odpowiednio 15 i 18 lipca 2020 r., ale ponieważ postępowanie karne wszczęto wcześniej (11 września 2019 r. – k. 23 akt sprawy), do rocznego okresu przedawnienia należy doliczyć 5 lat, co sprawia, że karalność czynów z art. 212 § 1 k.k., których dopuścił się K. G., ustala odpowiednio 15 i 18 lipca 2025 r. (przyjęcie w kasacjach i odpowiedzi na kasacje z uwagi na ciąg przestępstw jednej daty przedawnienia – 18 lipca 2025 r. – dla obu czynów nie było prawidłowe, bo w grę wchodzi osobne przestępstwa, a nie jedno przestępstwo kwalifikowane przy zastosowaniu art. 12 § 1 k.k.). Wyrok Sądu I instancji zapadł przed tymi datami, ale wyrok Sądu odwoławczego później - 3 grudnia 2025 r. Nie podnieśli tego obecni na rozprawie apelacyjnej obrońcy oskarżonego oraz prokurator (protokół rozprawy k. 899), a w kwestii tej Sąd odwoławczy zajął błędne stanowisko, kiedy stwierdził w pisemnym uzasadnieniu, nie uzasadniając swojego stanowiska, że „o umorzeniu postępowania w zakresie pkt I.1 i I.2 na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. mowy być nie mogło”.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w pkt 1. wyroku. Zawarte w tym punkcie orzeczenie o obciążeniu Skarbu Państwa kosztami procesu znajduje oparcie w treści art. 632 pkt 2 k.p.k., natomiast w pkt 2., zgodnie art. 527 § 4 k.p.k., nakazano zwrócić oskarżonemu opłatę od kasacji. Należy odnotować, że

każdy z obrońców opłacił wniesioną przez siebie kasację – k. 938 i 948 – co dało łączną kwotę 900 zł, gdy wystarczyło uiścić jedną opłatę w kwocie 450 zł. W skład kosztów procesu, którymi obciążono Skarb Państwa, wchodziły wydatki strony z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy (art. 616 § 1 pkt 2 k.p.k.), a gdy jeden z obrońców żądał zasądzenia na rzecz oskarżonego od Skarbu Państwa kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, przy uwzględnieniu treści § 11 ust. 3 pkt 1 (przepis określający stawkę minimalną za sporządzenie i wniesienie przez adwokata kasacji w sprawie, w której w pierwszej instancji orzeczenie wydał sąd rejonowy) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 215), w pkt 3. zasądzono na rzecz K. G. 720 zł. Wobec rozpoznania kasacji krótko po jej wpłynięciu do Sądu Najwyższego zbędne było wydanie orzeczenia w przedmiocie wstrzymania wykonania zaskarżonego wyroku.

[J.J.]

[r.g.]

Andrzej Tomczyk

Zbigniew Puskarski

Eugeniusz Wildowicz